

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 16.

FÖLDRAJZ

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

1. FELADAT

a)

- A: újhold 1 pont
- B: első negyed 1 pont
- C: holdtölte/telihold 1 pont
- D: harmadik negyed /utolsó negyed 1 pont

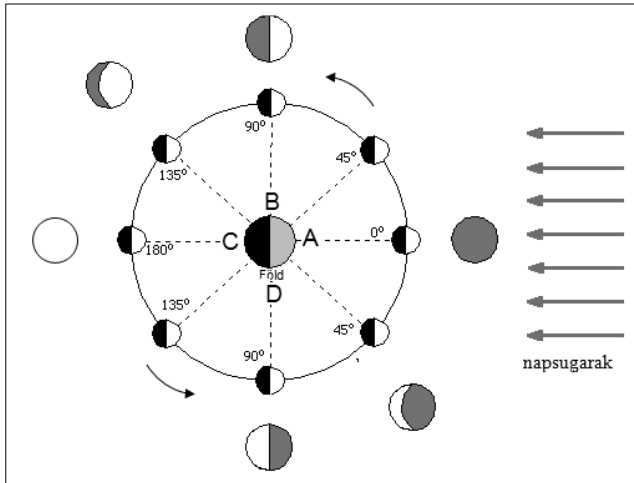
4 pont

b) 29,5 / 29 és 1/3 napnak.

1 pont

1 pont

c)

Megjegyzés: Az ábrán szürkével jelölt részleteknek megfelelően kell besatírozni a köröket a holdtölte kivételével.

Minden helyesen beszínezett kör 1 pont.

1+1+1+1 pont

4 pont

d) újhold

1 pont

1 pont

Összesen 10 pont

2. FELADAT

a) 15° eltérés = 1 időzóna = 1 óra eltérés elv alkalmazása
6 óra

1 pont

1 pont

2 pont

b) 14 óra

1 pont

1 pont

c) Számítás elve:

8 + 17 (a repülés időtartama) = hajnali 1 óra

1 + 6 (időzóna különbség) = reggel 7 óra

a dátumválasztó vonalat nyugatról keletre átlépve – 1 nap

Leszállás dátuma: november 1-je

Leszállás időpontja: reggel 7 óra

Más számítási elv alkalmazása is elfogadható.

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

4 pont

Összesen 7 pont

3. FELADAT**a)**

1. síkraajz	1 pont
2. lejtőszög	1 pont
3. szintvonal	1 pont
4. (vonalas) aránymérték	1 pont
5. felbontóképesség / felbontás	1 pont

5 pont

b)

Kerítés:

számítás elve:

$$\sqrt{182,25} = 13,5 \text{ cm} \quad 1 \text{ pont}$$

$$13,5 * 4 * 500 = 27\,000 \text{ cm} = 270 \text{ m} \quad 1 \text{ pont}$$

eredmény: 270 méter 1 pont

Takarófólia:

$$\text{számolás elve: } 182,25 * 500^2 = 45\,562\,500 \text{ cm}^2 = 4556,25 \text{ m}^2 \quad 1 \text{ pont}$$

eredmény: 4556,25 m² 1 pont*Más számítási elv alkalmazása is elfogadható.*

5 pont

Összesen 10 pont**4. FELADAT****a)**2. hipocentrum 1 pont1. epicentrum 1 ponta két fogalom helyes beírása 1 pont*A megfelelő tudományos fogalmak említéséért 1-1 pont adható, e fogalmaknak az ábra megfelelő helyére való beírásáért 1 pont adható.*

3 pont

b) a rengésfészek mélységét /epicentrum és a hipocentrum távolságát / a rengésfészek és a felszín közötti távolságot 1 pont

1 pont

c) Richter-skála 1 pont

1 pont

d) szeizmográf 1 pont

1 pont

e)

– Az 1974-ben véglegesített skála a földrengés által okozott károk mértéke alapján határozza meg a rengések erősségét /tapasztalati skála /csak lakott területeken használható /szubjektív

– Az 1935-ös felfedezésen alapuló skála műszeres mérésen alapul/a felszabaduló energia alapján határozza meg a rengések erősségét/a rengéstől távoli helyeken való észlelést is lehetővé tesz /objektív / nincs végső pontja.

Bármely két összehasonlítás említése elfogadható.

1+1 pont

2 pont

Összesen 8 pont

5. FELADAT

- a) gyűrődés 1 pont
1 pont
- b) redő 1 pont
1 pont
- c)
 A: ferderedő 1 pont
 B: fekvő-/ takaróredő / áttolt redő 1 pont
2 pont
- d) aláhúzva: tektogenezis 1 pont
1 pont
- e) A redő áttolódott (elnyíródott). /Lepusztult a felszíni üledékréteg (kőzet). 1 pont
1 pont

Összesen 6 pont**6. FELADAT**

- 1) B/ A
- 2) E
- 3) D
- 4) B
- 5) C
- 6) B

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 6 pont**7. FELADAT**

a)

		Magasság	Hőmérséklet	Tényleges vízgőztartam	Viszonylagos vízgőztartam	
1.	Hegycsúcs	2500 m	5 °C	7 g/m³	100%	1 pont
2.	Harmatpont	1500 m	10 °C	9 g/m³	100%	1+1+1 pont
3.	Szélárnyékos hegyoldal	1500 m	15 °C	7 g/m ³	53,8%	1+1 pont
4.	Tenger szintje	0 m	25 °C	9 g/m³	39%	1+1 pont

Minden helyesen beírt adat 1 pont.

Számítás elvéért (soronként):

1. 1. Az első sorba beírt eredmény a táblázatból leolvasható.
2. 5 °C csökkenés $0,5/100 \text{ °C} \rightarrow 1000\text{m} \rightarrow 2500-1000=1500 \text{ m}$ 1 pont
Egyéb adat a táblázatból leolvasható.
3. $+1\text{°C}/100 \text{ m} \rightarrow 2500-1500-1000\text{m} \rightarrow 10\text{°C}$ $5+10=15 \text{ °C}$ 1 pont
 $15-7\text{g/m}^3$ $7:13 \rightarrow 0,538 \times 100=53,8\%$ 1 pont
4. 1500 méterig $-1\text{°C}/100 \text{ m} \rightarrow 15\text{°C} \rightarrow 10+15=25\text{°C}$ 1 pont
 $25 \rightarrow 100\% \cdot 39$ $39 \rightarrow 8,97 \approx 9\text{g/m}^3$ 1 pont

Más helyes elv alkalmazása esetén is jár a pont.

13 pont

b)

1. Főn / hófaló	1 pont
2. Éghajlatválasztó hegység	1 pont
3. Kondenzációs mag	1 pont
4. Fordított hőrétegződés / hőmérsékleti inverzió	1 pont

4 pont

Összesen 17 pont**8. FELADAT****a)**

A: forró övezeti (trópusi) monszun	1 pont
B: mérsékelt övezeti (szubtrópusi) monszun	1 pont
C: mediterrán	1 pont
D: forró övezeti (trópusi) sivatagi	1 pont

4 pont

b)

1. A, D
2. D
3. B, C
4. A
5. D
6. C
7. A, D
8. B
9. C

*Minden helyes válasz 1 pont.**A lehetséges helyes válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de a feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.*

12 pont

Összesen 16 pont**9. FELADAT**

Tanya	Mindkettő	Falu
2, 7, 9, 10	1., 4,	3, 5, 6, 8

*Minden helyes válasz 1 pont.***Összesen 10 pont****10. FELADAT****a)**

1. az árfolyam változása	1 pont
a kamat mértékének változása	1 pont
2. az árfolyam változása	1 pont

3 pont

b)

1. Valuta
2. Kamat
3. Deviza
4. Rögzített (fix) kamatozású hitel
5. Valutaárfolyam
6. Konvertibilitás

Minden helyes válasz 1 pont.

6 pont

Összesen 9 pont

11. FELADAT

Sorszám	Szállítási mód			
	Közúti	Vasúti	Légi	Vízi
1.		X		X
2.	X			
3.	X		X	
4.				X
5.			X	
6.	X			
7.			X	
8.				X
9.			X	
10.		X		(X)
11.	X	X		
12.	X			
13.				X
14.			X	X
15.	X			
16.			X	
17.	X	X		X

Minden helyesen beírt X jel 1 pont. A 10. pontnál a két lehetőség közül bármelyik válasz elfogadható. Mindkettő bejelölése esetén is jár az 1 pont. A lehetséges helyes válaszoknál több bejelölése pontlevonással jár, de a feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható!

Összesen 23 pont

12. FELADAT

- a) északi része: Kaledóniai-hegységrendszer tagja
déli része Variszkuszi-hegységrendszer tagja

1 pont

1 pont

2 pont

- b) pleisztocén / jégkor

1 pont

1 pont

- c) A nyugati és a keleti parttal párhuzamos (É-D-i irányú) hegységek éghajlatválasztók / útját állják az óceáni légtömegnek.

1 pont

1 pont

- d)** az északi hideg, és a déli meleg légtömegek keveredése (váltakozása) / tornádóveszély a nyitottság miatt / déli tájakon is előforduló fagyok / az átlagosnál hidegebb tél előfordulása 1 pont
c) és d) pontokban bármelyik említése elfogadható. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

1 pont

- e)**
1. száraz kontinentális éghajlat 1 pont
 2. mediterrán éghajlat 1 pont
 3. mérsékelt övezeti (szubtrópusi) monszun éghajlat 1 pont
 4. mérsékelt övezeti sivatagi éghajlat 1 pont
 5. nedves kontinentális éghajlat 1 pont

5 pont

Összesen 10 pont**13. FELADAT****a)**

- A: Chicago
 B: New York
 C: Washington
 D: New Orleans
 E: Houston
 F: San Francisco
 G: Los Angeles

Minden helyes válasz 1 pont.

7 pont

b)

1. C
2. E
3. G
4. B
5. A

Minden helyes válasz 1 pont.

5 pont

c)

1. Kuro-shio-áramlás
2. Golf-áramlás
3. Labrador-áramlás
4. Appalache

Minden helyes válasz 1 pont.

4 pont

- d)** (Kanadai-) ösföld / ösmasszívum / Kanadai-pajzs 1 pont

1 pont

Összesen 17 pont

14. FELADAT**a)**

1. Ukrajna
2. Litvánia

Minden helyes válasz 1 pont.

2 pont

b)

- A: Balti-tenger
B: Lengyel-középhegység
C: Szudéták
D: Magas-Tátra
E: Cseh-medence
F: Morva-medence

1. jég / belföldi jégtakaró /
2. óidőben
3. Eurázsiai-hegységrendszer
4. feketekőszéné
5. Visztula

Minden helyes válasz 1 pont.

11 pont

c)

- a: Gdańsk
b: Varsó
c: Krakkó
d: Prága
e: Brno
f: Ostrava

1. Brno
2. Krakkó

Minden helyes válasz 1 pont.

8 pont

Összesen 21 pont

15. FELADAT**a)**

1. Békéscsaba
2. Szolnok
3. Makó
4. Tiszaújváros
5. Debrecen
6. Gyula
7. Szeged
8. Záhony
9. Orosháza
10. Kazincbarcika

Minden helyes válasz 1 pont.

10 pont

b)

a) 5, 7	1+1 pont
b) 5	1 pont
c) 3	1 pont
d) 9	1 pont
e) 4, 10	1+1 pont
	7 pont

Összesen 17 pont**16. FELADAT****a)**

1. szmog/ füstköd	1 pont
2. szilárd tüzelőanyagokkal történő fűtés / közlekedés / hosszú szélcsendes időszak / fordított hőmérsékleti rétegződés (inverzió)	1+1 pont
3. a gépkocsi-használat csökkentése / tömegközlekedés választása / gáz- / villanyfűtés alkalmazása / a szén- / fatüzelés csökkentése	1+1 pont
- 2. 3. pontban bármelyik kettő említése, illetve másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.*

5 pont

b)

1. ózon	1 pont
2. sztratoszféra	1 pont
3. 20-30 km	1 pont

1. I
2. I
3. I
4. H
5. I

Minden helyes válasz 1 pont.

8 pont

Összesen 13 pont